

BELEGGINGS BELANGEN

DEZE RUBRIEK WORDT VERZORGD DOOR MR. E.C.J. HOOGENKAMP,
ADVOCaat FINANCIËEL RECHT BIJ BARENTSKRANS TE DEN HAAG

Beleggingsverzekeringen opnieuw onder de loep

Op 1 oktober 2015 riep het Nibud consumenten op om de polis van beleggingsverzekeringen te (laten) controleren. Volgens het Nibud benutten verzekerden de mogelijkheden die er zijn om tot aanpassing over te gaan nog onvoldoende. Dat terwijl verzekeraars sinds 1 juli 2015 verplicht zijn om klanten actief te benaderen over hun beleggingsverzekeringen. Klanten worden door verzekeraars aangemoedigd om een keuze te maken over de voortzetting van de beleggingsverzekering (de 'activeringsplicht'). Voor adviseurs is een rol weggelegd om de klant (opnieuw) te adviseren over de beleggingsverzekering. In dit artikel bespreek ik wat beleggingsverzekeringen zijn, bespreek ik de activeringsplicht voor verzekeraars, de rol van adviseurs en bemiddelaars bij het hersteladvies en recente jurisprudentie over het verschaffen van aanvullende informatie bij beleggingsverzekeringen.

Wat is een beleggingsverzekering?

Een beleggingsverzekering is een levensverzekering waarvan de hoogte van de uitkering is gekoppeld aan de belegging. De waardeopbouw op de einddatum van de verzekering staat dus niet vast. Klanten betalen periodiek een premie (bijvoorbeeld maandelijks) of storten in één keer een bedrag. Na aftrek van de kosten belegt de verzekeraar de premie in een of meer beleggingsfondsen. Ook kunnen risico's worden meeverzekerd, zoals een premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid of bij overlijden van de verzekerde. Met een beleggingsverzekering kan een bepaald financieel doel worden behaald, bijvoorbeeld een doelkapitaal ter aflossing van de hypotheek, het aanvullen van het pensioen of vermogensopbouw.

Woekerpolissen

Rond 2006 kwamen beleggingsverzekeringen veelvuldig negatief in het nieuws. Doordat bij sommige beleggingsverzekeringen hoge en intransparante kosten in rekening worden gebracht, te hoge rekenrendementen worden gebruikt en tegenvallende rendementen worden behaald, halen veel klanten hun beoogde doelkapitaal niet. Dat betekent dat deze klanten aan het einde van de looptijd worden geconfronteerd

met een tekort. Daarnaast speelt het feit dat het op dit moment soms mogelijk is hetzelfde product tegen betere voorwaarden af te sluiten.

In de praktijk staan de beleggingsverzekeringen bekend als 'woekerpolissen'. Veel bezitters van beleggingsverzekeringen zijn procedures gestart bij rechtbanken en het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening ('Kifid').

Van de 7 miljoen beleggingsverzekeringen die in de tweede helft van de jaren negentig massaal waren verkocht, zijn er nog zo'n 3 miljoen in omloop. De AFM heeft verzekeraars de afgelopen jaren de opdracht gegeven om voor klanten met een niet opbouwende beleggingsverzekering en hypotheekgebonden beleggingsverzekeringen een oplossing te vinden. Bij een niet opbouwende beleggingsverzekering leidt de toekomstige inleg naar verwachting niet tot vermogensopbouw. In geval van een hypotheekgebonden beleggingsverzekering die is afgesloten om de hypotheek volledig af te lossen, bestaat bijvoorbeeld de kans dat aan het einde van de looptijd van de beleggingsverzekering die volledige aflossing niet gaat lukken.

In de praktijk blijkt het lastig om oplossingen te vinden voor verzekerden. Er zijn verzekeraars die zich onvoldoende inspannen om klanten te bereiken, maar er zijn ook klanten die onbereikbaar blijken en daardoor niet voldoende kunnen worden geïnformeerd over hun beleggingsverzekering.

Activeringsverplichting voor verzekeraars

Om verzekeraars te dwingen zich kwalitatief en kwantitatief in te spannen om klanten een bewuste keuze te laten maken over de beleggingsverzekering, is per 1 juli 2015 een activeringsplicht geïntroduceerd voor verzekeraars. Daarnaast heeft de AFM de mogelijkheid gekregen om sancties op te leggen.

De activeringsplicht vloeit voort uit de algemene zorgplicht van art. 4:25 eerste lid Wft. Een financiële onderneming moet zorgvuldigheidsnormen ten opzichte van zijn klanten in acht nemen. Deze zorgplicht wordt nader uitgewerkt door de introductie van de activeringsverplichting in art. 81b Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo).

Verzekeraars zijn verplicht om klanten een weloverwogen keuze te laten maken tot voortzetting, wijziging of stopzetting van de beleggingsverzekering. De activeringsplicht geldt voor verzekeraars die levensverzekeringen met een beleggingscomponent in de portefeuille hebben. Het gaat daarbij alleen om beleggingsverzekeringen die zijn afgesloten voor 1 januari 2013 waarbij de verzekering nog niet tot uitkering is gekomen. Het is daarbij niet relevant of de klant een consument of onderneming is. De activeringsplicht geldt ten opzichte van alle cliënten die een beleggingsverzekering hebben afgesloten. De activeringsplicht ziet verder niet op cliënten die al zijn geactiveerd.

Als verzekeraars de activeringsplicht niet nakomen, kan de AFM een boete opleggen met een basisbedrag van € 500.000 en een maximum van € 1.000.000.

De activeringsplicht in de praktijk

In de praktijk betekent dit dat verzekeraars de verplichting hebben om klanten persoonlijk te benaderen en te informeren over de kenmerken en financiële gevolgen van hun bestaande beleggingsverzekering. De verzekeraar kan niet enkel een brief sturen, maar moet bijvoorbeeld door telefonisch contact te leggen toetsen of de informatie die de klant heeft ontvangen daadwerkelijk wordt begrepen. De verzekeraar moet de klant wijzen op de kosten van het product, de samenstelling daarvan en de vraag of zich een hefboom- of inteereffect voordoet. De informatie moet zijn toegespitst op de individuele situatie van de klant, door bijvoorbeeld de verwachte eindwaarde te noemen in verhouding tot het oorspronkelijke doelkapitaal.

Dossiervorming

De verzekeraar is ook verplicht om vast te leggen welke actie er in het kader van de activeringsplicht is ondernomen. Dat betekent dat de verzekeraar moet vastleggen welke pogingen zijn gedaan om de klant te bereiken, welke informatie is verstrekt, welke informatie van de klant is ontvangen en wat de redenen van de klant voor zijn keuze zijn. Als een klant weigert informatie te verstrekken, moet ook dat worden opgenomen in het dossier. Lukt het niet om de klant te bereiken, dan kan een aangetekende slotbrief worden verstuurd.

Geen onafhankelijk hersteladvies

De activeringsplicht is specifiek opgelegd aan verzekeraars en niet aan adviseurs of bemiddelaars. In beginsel zullen verzekeraars dus een hersteladvies geven. Dat betekent dat klanten geen onafhankelijk advies krijgen. De kans bestaat ook dat verzekeraars een vergelijking maken met de huidige beleggingsverzekering ten opzichte van andere producten van diezelfde verzekeraar. De financiële positie van de klant kan in dat geval wel verbeteren, maar een nog beter resultaat kan mogelijk worden bereikt door ook een vergelijking te maken met producten van andere verzekeraars. Het is voor een klant dan ook raadzaam om het hersteladvies serieus in overwe-

ging te nemen, maar zelf aanvullend onderzoek te doen naar alternatieven bij andere verzekeraars.

Rol van financieel adviseurs en bemiddelaars

Financieel adviseurs worden op verschillende manieren betrokken bij het hersteladvies. Het is bijvoorbeeld mogelijk dat verzekeraars een onafhankelijk adviseur aanwijzen voor het geven van het hersteladvies. Daarnaast zal voor klanten die een beleggingsverzekering hebben afgesloten via een adviseur, die adviseur in de praktijk vaak het eerste aanspreekpunt zijn. Ook heeft de AFM aangegeven dat zij verwacht dat adviseurs zelf klanten actief gaan benaderen. De AFM zal de rol van adviseurs bij beleggingsverzekeringen bijzondere aandacht geven. Op welke manier de AFM dat gaat doen is nog niet geconcretiseerd. In dat kader heeft de wetgever al aangegeven dat hoewel de activeringsplicht op de verzekeraar rust, deze verplichting niets afdoet aan de al bestaande 'morele verplichtingen' die gelden voor adviseurs.¹

Adviseurs en bemiddelaars die een hersteladvies geven, moeten dezelfde adviesregels toepassen die gelden voor ieder ander advies over ingewikkelde financiële producten. Dat betekent dat informatie moet worden ingewonnen over de financiële positie, risicobereidheid, doelstelling en kennis en ervaring van de klant. Het advies moet passend zijn voor de actuele financiële situatie van de klant en dient ook te bestaan uit een vergelijking met de huidige beleggingsverzekering en een mogelijk nieuw product.

Uit de rechtspraak volgt dat als een consument een hypotheek afsluit en advies wenst over de beleggingsverzekering, de adviseur zich de belangen van de klant moet aantrekken. Dat moet hij doen door ondubbelzinnig en indringend te waarschuwen voor het specifieke risico dat de uiteindelijke opbrengst van de beleggingsverzekering niet voldoende kan zijn om de hypotheek af te lossen.²

Aanvullende informatie bij beleggingsverzekeringen

Het hersteladvies kan ertoe leiden dat een klant een nieuwe beleggingsverzekering aangaat. Bij het aangaan van beleggingsverzekeringen moet aan de toepasselijke informatievoorschriften worden voldaan. Uit recente jurisprudentie van het Europese Hof van Justitie volgt dat zelfs als aan de specifieke informatievoorschriften is voldaan, verstrekking van aanvullende informatie verplicht kan zijn.³ Het verstrekken van aanvullende informatie is vereist als aan de volgende drie voorwaarden is voldaan:

1. de aanvullende informatie is noodzakelijk voor een goed begrip door de verzekeringnemers van de wezenlijke bestanddelen van de beleggingsverzekering;
2. voor de verzekeraar moet met een voldoende mate van voorspelbaarheid kunnen worden vastgesteld welke aanvullende informatie zou moeten worden verschaft;

3. de verlangde informatie moet voldoende duidelijk en nauwkeurig zijn.

In elk concreet geval zal dus moeten worden beoordeeld of de aangeboden informatie de wezenlijke bestanddelen van de beleggingsverzekering bevat die nodig zijn voor een goed begrip van de verzekering.

Conclusie

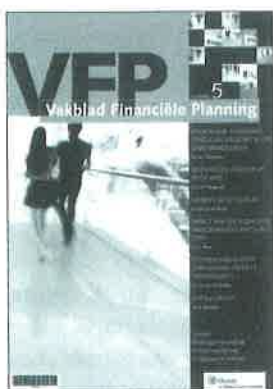
Door de gewijzigde regelgeving moeten de bestaande beleggingsverzekeringen opnieuw onder de loep worden genomen door verzekeraars. Klanten met een beleggingsverzekering moeten actief worden benaderd voor een hersteladvies. Voor verzekeraars is het van belang om een zo uitgebreid mogelijk dossier op te bouwen, en alle communicatie met de klant

vast te leggen. Anders riskeren zij een boete. Adviseurs en bemiddelaars hebben een 'morele verplichting' om klanten te adviseren over de beleggingsverzekering. Bij dit advies moeten de algemene adviesregels worden toegepast en bij het aangaan van een nieuwe beleggingsverzekering moet worden voldaan aan de informatievoorschriften. Er is dus werk aan de winkel!

1 Besluit van 7 juli 2015 tot wijziging van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft in verband met de invoering van regels met betrekking tot het aanzetten van cliënten met een beleggingsverzekering tot het maken van een weloverwogen keuze met betrekking tot die beleggingsverzekering, *Stb.* 2015/295, p. 13.

2 Rechtbank Amsterdam 23 juli 2014, ECLI:NL:RBAMS:2014:5435, r.o. 4.16.

3 HvJ EU 29 april 2015, zaak C-51/13, ECLI:EU:C:2015:296 (Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij NV/Hubertus Wilhelminus van Leeuwen).

Adverteren in Vakblad Financiële Planning?

Cross Media Nederland

Tim Lansbergen

tel: 010 - 742 10 22

tim@crossmedianederland.com

www.crossmedianederland.com

CROSS MEDIA